

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Кафедра землевпорядного проектування

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
землевпорядкування**

_____ Т.О.Євсюков
„____” _____ 2020 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

з дисципліни

“ Управління якістю землевпорядних робіт ”

Для підготовки фахівців за спеціальність 193 «Геоземіа та землеустрій»
ОС «Магістр»

Київ - 2020

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра землевпорядного проектування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

землевпорядкування

_____ Т.О.Євсюков

”_____” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

землевпорядного проектування

Протокол №11 від 5 травня 2020 р.

Завідувач кафедри землевпорядного
проектування, д.е.н., доцент

_____ А.Г. Мартин

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

“ Територіальне планування та просторовий розвиток”

Спеціальність 193 – «Геодезія та землеустрій»

Факультет землевпорядкування

Розробники: к.е.н., доц. Гунько Л.А., асист. Колганова І.Г.

1. Опис навчальної дисципліни
«Територіальне планування та просторовий розвиток»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Магістр	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	193 «Геодезія та землеустрій»	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид		
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	(назва)	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15год.	-
Практичні, семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	15 год.	-
Самостійна робота	90 год.	-
Індивідуальні завдання		-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 6 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та завдання.

Територіальне планування та просторовий розвиток вивчає закономірності організації використання землі, як територіального базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва, прискорення темпів росту продуктивності праці на основі досягнень науково-технічного прогресу і раціонального використання землі, трудових і фінансових ресурсів, професійній і екологічній підготовці землевпорядника.

Метою дисципліни «Територіальне планування та просторовий розвиток» є формування системи спеціальних знань та практичних навичок у галузі територіальне планування на сучасному етапі проведення земельної реформи.

Предметом дисципліни «Територіальне планування та просторовий розвиток» є процес оцінки стану використання землі й альтернативних моделей землекористування та інших природних, соціальних й економічних умов з метою вибору та освоєння видів і типів землекористування, напрямів діяльності, які найкращі для виконання поставлених завдань.

Основні завдання дисципліни «Територіальне планування та просторовий розвиток» полягають в ознайомленні з основами атрибутами управлінської діяльності розвинених країн, відпрацювання навичок вирішення практичних проблем, пов'язаних з обґрунтуванням сучасних планів і програм, ефективного використання ресурсів усіх рівнів і видів, забезпечення якості середовища проживання, збереження культурної спадщини, задоволення потреб громади та узгодження індивідуальних запитів.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: сучасні наукові аспекти територіального планування та просторового розвитку територій, для подальшого впровадження їх на практиці. Удосконалити раніше отримані знання, застосовувати нові методики у цій галузі.

вміти: провести аналіз і дати оцінку соціально - економічної сутності територіального планування та просторового розвитку; встановити тенденції розвитку земельних відносин і землеустрою в різних регіонах України і зарубіжних країнах; використовувати набуті знання з територіального планування та просторового розвитку при написанні магістерської роботи.

Змістовий модуль 1. Наукові аспекти територіального планування та просторового розвитку

Тема 1. Принципи територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи— 2 год.

Поняття території і територіальної організації. Сутність і зміст термінів «територія», «територіальне землекористування».

Тема 2. Завдання територіального планування та просторового розвитку – 2 год. Еволюція теорії планування землекористування як зміна парадигм суспільного розвитку. Цілі та завдання територіального планування та просторового розвитку. Економіко-географічне районування України – основа територіального планування. Принципи територіального планування.

Тема 3. Чинники, що враховують при територіальному плануванні та просторовому розвитку – 2 год.

Економічний розвиток територій. Методологія становлення і розвитку територій.

Тема 4. Ресурсний та економічний потенціал регіону. – 2 год.

Нормативно-правове забезпечення територіального планування. Екологічна оцінка і сталий розвиток. Ресурсний потенціал регіонів.

Змістовий модуль 2. Прогнозування регіонального та місцевого просторового розвитку територій.

Тема 5. Формування системного механізму державного управління територіями. – 3 год.

Державний, територіальний та локальний рівні господарського керівництва територіями. Районне планування адміністративного району. Схема районного планування. Проект районного планування. Технічна, економічна, соціальна сторона районного планування.

Тема 6. Процес формування просторового розвитку територій. – 2 год.

Землевпорядна документація. Принципи формування сільських територій. Засади дозвільної системи у сфері землевпорядної діяльності.

Тема 7. Організація територій. – 2 год.

Функціонально-планувальна організація територій. Сельбищні території. Зона житлової забудови. Виробничі території.

4. Структура навчальної дисципліни

Тиждень	Лекції	Кількість годин	Практичні заняття	Кількість годин	Розподіл оціночних балів	Самостійна робота	Кількість годин	Розподіл оціночних балів
Змістовий модуль 1. Наукові аспекти територіального планування та просторового розвитку								
1	Тема 1. Принципи територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи	2				Принципи та завдання територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи	7	10
2			1. Принципи територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи	2				
3	Тема 2. Завдання територіального планування та просторового розвитку	2						
4			2. Завдання територіального планування та просторового розвитку	2				
5	Тема 3. Чинники, що враховують при територіальному плануванні та просторовому розвитку	2						
6			3. Чинники, що враховують при територіальному плануванні та просторовому розвитку	2				
7	Тема 4. Ресурсний та економічний потенціал регіону	2						
8			4. Ресурсний та економічний потенціал регіону	2				
	Атестаційний тест							

Змістовий модуль 2. Розвиток земельних відносин і землеустрою в Україні (період 1917 р. - сучасна Україна)								
9-11	Тема 5. Формування системного механізму державного управління територіями	3					8	10
9-11			5. Формування системного механізму державного управління територіями	3				
12	Тема 6. Процес формування просторового розвитку територій	2						
13			6. Процес формування просторового розвитку територій	2				
14	Тема 7. Організація територій	2						
15		7	7. Організація територій	2				
	Атестаційний тест							30

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Наукові аспекти територіального планування та просторового розвитку														
Тема 1. Принципи територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи	1-2	4	2	2			15							
Тема 2. Завдання територіального планування та просторового розвитку	3-4	4	2	2										
Тема 3. Чинники, що враховують при територіальному плануванні та просторовому розвитку	5-6	4	2	2			15							
Тема 4. Ресурсний та економічний потенціал регіону	7-8	4	2	2			15							
Разом за змістовим модулем 1	16		8	8			45							
Змістовий модуль 2. Прогнозування регіонального та місцевого просторового розвитку територій														
Тема 5. Формування системного механізму державного управління територіями	9-11	6	3	3			15							
Тема 6. Процес формування просторового розвитку територій	12-13	4	2	2				15						
Тема 7. Організація територій	14-15	4	2	2			15							
Разом за змістовим модулем 2	14		7	7			45							
Усього годин	120		15	15			90							

5. Теми лабораторних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Наукові аспекти територіального планування та просторового розвитку		
1	Сутність організації територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи	2
2	Формування економіки територій та системного механізму державного управління територіями	2
3	Чинники, що враховують при територіальному плануванні та просторовому розвитку	2
4	Ресурсний та економічний потенціал регіону	2
Модуль 2. Прогнозування регіонального та місцевого просторового розвитку територій		
5	Формування системного механізму державного управління територіями	3
6	Процес формування просторового розвитку територій	2
7	Організація територій	2

Таблиця розподілу оціночних балів за виконання різних видів навчальної діяльності з кожного модуля та «вага» кожного модуля у загальній рейтинговій оцінці

Види навчальної діяльності	Розподіл оціночних балів	«Вага» кожного модуля у загальній рейтинговій оцінці, %
Навчальна робота	100	70
Модуль 1	100	35
Лабораторна робота 1	10	35
Лабораторна робота 2	10	
Лабораторна робота 3	10	
Лабораторна робота 4	10	
Самостійна робота 1	10	
Самостійна робота 2	10	
Самостійна робота 3	10	
Тест до модуля 1	30	
Модуль 2	100	35
Практична робота 5	15	35
Практична робота 6	10	
Практична робота 7	10	
Самостійна робота 4	15	
Самостійна робота 5	10	
Самостійна робота 6	10	
Тест до модуля 2	30	
Підсумкова атестація	30	30
Екзаменаційний тест	10 (або 15, 20)	x
Співбесіда	20 (або 15, 10)	x

7. Індивідуальні завдання ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Наукові аспекти територіального планування та просторового розвитку		
		15
	Сутність організації територіального планування та просторового розвитку на сучасному етапі проведення земельної реформи	15
	Формування економіки територій та системного механізму державного управління територіями	15
Разом		45
Модуль 2. Прогнозування регіонального та місцевого просторового розвитку територій		
		15
	Землевпорядна документація, щодо питань територіального планування	15
	Екологічнобезпечне (стале) землекористування – основа територіального планування та просторового розвитку	15
Разом		45
Всього		90

1. Зміст завдання: Підготувати презентацію на задану тематику.

2. Методика виконання:

1. Після ознайомлення з змістом вибраної теми презентації, студенту варто ознайомитися з довідковою, науково-методичною, спеціальною і додатковою літературою, яка необхідна для написання роботи. Перед її написанням студент повинен обов'язково продумати і скласти чіткий план її викладення, який при необхідності, можна уточнити у викладача. Важливо зрозуміти, що чим чіткіший план роботи, чим логічніше він складений, тим легше авторові викласти свої думки, зробити обґрунтовані висновки. В свою чергу, план презентації є відображенням її структури, під якою розуміється чіткий порядок її побудови, взаємозв'язок з окремими частинами.

2. Структура роботи, як правило, включає титульний листок; план роботи; *вступ* (де викладається актуальність і основні положення теми, ступінь її розробленості, об'єктів і предмет аналізу, мета і завдання, новизна, теоретична і практична значимість); *основна частина* (де розглядається питання змісту, структури, форм методів теорії і практики землеустрою або землевпорядного проектування, які розкривають тему); *яка включає 3-5 питань*; *висновки* (де формується висновки і рекомендації по даній темі); список використаної літератури.

3. Робота виконується студентом самостійно, вона повинна бути виконана зрозумілою мовою і технічно правильно оформлена. Робота формується у електронному (віддрукованому) вигляді. Приведені в тексті цитати або інші дані із матеріальних джерел повинні бути точними, їх необхідно давати в лапках з обов'язковим посиланням і вказанням сторінки джерела (автора, назва роботи, видавництво, рік видання і номера сторінки).

4. Робота рецензується викладачем і оцінюється, при одержанні негативної оцінки разом із рецензією віддається студенту на доопрацювання з врахуванням зауважень, а потім надається для повторної перевірки разом з рецензією.

8. Орієнтовний пакет тестових завдань

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС - магістр спеціальність – геодезія та землеустрій	Кафедра Землепорядного проектування _____ навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № з дисципліни Територіальне планування та просторовий розвиток	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис)
Екзаменаційні запитання (максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)			
1. Які Ви знаєте види планування економічного та соціального розвитку країни.			
2. Що таке регіональна політика?			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання)			
Питання 1.			
Існують такі види планування економічного та соціального розвитку країни: поставте у відповідності			
1. суспільно-господарське	А. об'єктом якого є галузі та міжгалузеві комплекси; охоплює розвиток господарства по вертикалі — від сировини до кінцевого продукту;		
2. галузеве	Б. охоплює весь господарський комплекс країни і передбачає розробку та складання комплексних планів розвитку господарства країни, його галузей, територіальних структур усіх рівнів;		
3. територіальне	В. планування розміщення продуктивних сил і підприємств, господарства регіонів;		
4. програмно-цільове	Г. органічно пов'язане з усіма видами планування у розв'язанні вузлових проблем розвитку суспільного господарства.		
Питання 2.			
Основними завданнями регіональних прогнозів є такі:			
1.	міжрегіональний перерозподіл і комплексне використання ресурсів з метою нарощування економічного потенціалу країни;		
2.	виділення і наукове обґрунтування основних ланок територіального розвитку продуктивних сил господарства регіону;		
3.	аналіз варіантів імовірних темпів, пропорцій і виробничих структур у розвитку економічних районів;		
4.	комплексні програми науково-технічного прогресу;		
5.	розгляд питань створення загальнорегіональних інфраструктурних об'єктів і міжгалузевих підприємств.		
Питання 3.			
Система цілей і дій, спрямованих на реалізацію інтересів держави стосовно регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів за допомогою методів, які враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій – це...			
1.	Регіональна політика;		
2.	Принцип історизму;		
3.	Державна політика;		
4.	Принцип пропорційності.		
Питання 4.			
Форма та відповідність до неї методів використання земель, що забезпечують оптимальні параметри			

екологічних та соціально- економічних функцій, це.....	
Питання 5. Що із нижченаведеного не належить до документації із землеустрою:	
1	Техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень
2	Програми соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних утворень
3	Плани земельно-господарського устрою населених пунктів
4	Детальні плани забудови території
5	Проекти, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь
Питання 6. Який з запропонованих варіантів відноситься до територіального землеустрою?	
Перерахуйте рівні користувачів результатів прогнозних досліджень:	а) фізичні та юридичні особи;
	б) центральні органи управління країни;
	в) міністерства, відомства, науково-дослідні та проектні організації;
	г) місцеві органи управління.
Питання 7. Розставте у відповідності:	
А. Для ведення особистого селянського господарства	не більше 0,12га;
В. Для ведення фермерського господа	не більше 0,10га;
С. Для ведення садівництва	не більше 0,01га;
Д. Для індивідуального дачного будівництва	не більше 2,0га;
Н. Для будівництва індивідуальних гаражів	в розмірі земельної частки паю.
Питання 8. Складання проектів формування (зміни) меж територій сільських, селищних і міських рад проводиться з метою:	
1	Встановлення добросусідства;
2	Забезпечення недоторканності території;
3	Ліквідація недоліків в землевпорядкуванні;
4	Наведення порядку на території рад;
5	Створення територіальних умов для самостійного розв'язання територіальними громадами та їх органами всіх питань місцевого значення.
Питання 9. Базовим об'єктом землевпорядного проектування є :	
1	Форми використання землі в їх суспільному контексті;
2	Межі землекористування;
3	Ґрунтовий покрив;
4	Показники родючості ґрунту.
Питання 10.	
Суб'єктами планування на локальному рівні є.....	

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- Словесні, наочні, практичні методи;
- Індуктивний і дедуктивний метод;
- Творчі, проблемно-пошукові методи;
- Навчальна робота під керівництвом, самостійна робота.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- Методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуацій інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);

- Методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. Форми контролю

1. Поточний контроль знань на лекційних і практичних заняттях (у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань) є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) студентами навчального матеріалу.

2. Модульний контроль знань (у формі письмової модульної контрольної роботи) є показником якості вивчення студентами окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів.

3. Підсумковий контроль знань (у формі іспиту) є показником дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною та вмінням застосовувати їх у практичній діяльності.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль				Рейтинг з навчальної роботи $R_{нр}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$	Рейтинг штрафний $R_{штр}$	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4					
0-100	0-100	0-100	0-100	0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки. 1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{нр}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{зм} \cdot K^{(1)}_{зм} + \dots + R^{(n)}_{зм} \cdot K^{(n)}_{зм})}{K_{дис}} + R_{др} - R_{штр},$$

де $R^{(1)}_{зм}, \dots, R^{(n)}_{зм}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{3M}, \dots K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{\text{дис}} = K^{(1)}_{3M} + \dots + K^{(n)}_{3M}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{\text{др}}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{\text{штр}}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K^{(1)}_{3M} = \dots = K^{(n)}_{3M}$. Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{\text{нр}} = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}_{3M} + \dots + R^{(n)}_{3M})}{n} + R_{\text{др}} - R_{\text{штр}}.$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{др}}$ додається до $R_{\text{нр}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{штр}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{нр}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням **підготовка і захист курсового проекту (роботи)** оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.12.2019 р. протокол № 5.

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90 – 100
Добре	74 – 89
Задовільно	60 – 73
Незадовільно	0 -59

10. Методичне забезпечення

1. Прядка Т.М. Методичні вказівки для вивчення дисципліни та виконання самостійної роботи з дисципліни «Планування розвитку територій», КПП "Поліфаст". 2011р. - 10,0 др. арк.

11. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про землеустрій»: Прийнятий 22 травня 2003 року № 858 – IV \\\ Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2003. - № 36.

2. Земельний кодекс України: Прийнятий 25 жовтня 2001 року № 2768 – III \\\ Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2002. - № 3-4.

3. Конституція України: Прийнята 28 червня 1996 року № 254 к \ 96 – ВР \\\ Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 1996. - № 30.

4. Закон України «Про охорону земель» Прийнятий 19 червня 2003 року № 962 - IV \\\ Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2003. - № 39.

5. Закон України «Про планування і забудову території»: Прийнятий 20 квітня 2000 року № 1699 –III \\\ Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2003. - № 31. – Ст.250.

6. Закон України «Про основи містобудування» Прийнятий 16 листопада 1992 р \\\ Відом. Верхов. Ради України (ВВР). –1992. - №2780-XI.

7. Андрійшин І. М., Сохнич А.Я. Методологічні основи оптимізації охорони природи і землекористування. – Л.: Укртехнології, 1998. – с.27.

8. Добряк Д.С., Бабміндра Д.І. Сучасний землеустрій – основоположний механізм управління в галузі використання і охорони земельних ресурсів. - \\\ Наук.вісн. НАУ. – 2003 - № 67 с. 235 – 245.

9. Добряк Д.С. Сучасні проблеми землеустрою \\\ Матеріали між нар.конф. «Землевпорядна наука, виробництво і освіта ХХІ століття» - К.: Ін-т землеустрою УААН, 2001 – с.58 – 65.

10. Дорогунцов С.І., Новоторов О.С., Ніколаєнко Т.С. «Оцінка земельно-ресурсного потенціалу України і проблеми забезпечення його ефективного використання»: Наук.доп. – К.: НАН України, РВПС України, 1999. – 72 с.

11. Казьмір П.Г., Дроздяк М.В. «Просторова організація агроландшафтів»: Навч.посібник – Л.: ЛДАУ, 2007. – 186 с.

Кірсанов В.М. Сільськогосподарське районне планування. – К.: Урожай, 1974. –271с.

12. Кривов В.М. Шлях до сталого землекористування складний, але його необхідно пройти. \\\ Землевпоряд.вісн. – 2007 - № 2. – с. 37-39.

13.Курило В.І., Кривов В.М., Ермоленко В.М. Законодавство України про державний контроль за використанням та охорони земель. \ 3б. норм.-прав. актів \ - К.: Магістр ХХІ. 2007. – 438с.

14.Третяк А.М. Землевпорядне проектування. Теоретичні основи і територіальний землеустрій. Навч. Посібник. –К.: Вища освіта, 2006. 528с.

15.Кривов В.М. Екологічно безпечне землекористування Лісостепу України. Проблеми охорони ґрунтів. – К.: Урожай, 2006. – 304 с.

Допоміжна

1)Земельний кодекс України. – К.: Атіка, 2001. - 96 с.

2) Земельні відносини в Україні. Законодавчі акти і нормативні документи. К.: “Урожай”, 1998.

3)Указ Президента України від 12 квітня 2000 року № 584/2000 «Про забезпечення економічних інтересів і соціального захисту працівників соціальної сфери села та вирішення окремих питань, що виникли в процесі проведення земельної реформи» // Земельне законодавство України. – Кн. 1. – К. : Урожай, 2002. – С. 630–632.

4) Указ Президента України від 10 листопада 1994 року № 666/94 «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва» // Там же. – С. 594–596.

5)Указ Президента України від 3 грудня 1999 року № 1529/99 «невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» // Там же. – С. 617–620.

6)Указ Президента України від 30 травня 2001 року № 372/2001 «Про основні напрями земельної реформи в Україні на 2001–2005 роки» // Офіц. Вісн. України. – 2001. – № 22. – Ст. 986.